

**Александар
ВУЧЕВСКИ**

ГО ИЗГУБИВМЕ КЕЈОТ

Често пишувам за Скопје. И покрај огромниот избор на теми од нашето секојдневие токму градот во кој живеам ми е главна инспирација за текстовите. Досега пишував за дивоградбите, за деградацијата на Водно, за губењето на градскиот дух и за уште многу слични работи. Предупредував дека Скопје се претвори во град-инвалид, кој од ден на ден сè повеќе се осакатува. Лично посакувам да пишувам за убави работи поврзани со овој град. Но, ситуацијата е таква што моите реакции, во вид на колумни, се полни со негативни критики упатени на многу адреси.

Директен повод за овој нов напис е еден сид, кој го видов денонвиве. Поминувајќи по кејот во правец на плоштадот ме изненади една чудна појава, која на почетокот не можев да сфатам што претставува. Кога се доближив видов дека се работи за сид составен од лимени плочи, кој се протега по целиот кеј "13 Ноември" и го дели истиот на два дела. Последниве години се изнагледав секакви градби и мислев дека ништо веќе нема да ме изненади, но не е така. Очигледно сидовите се некаков архитектонски правец во транзиционо Скопје. Така, имаме: градски сид, "кинески сид", а еве сега добивме уште еден, лимен сид. На почетокот бев збунет и не знаев која е функцијата на оваа инстант градба, која неколку дена порано ја немаше на ова место. Подоцна од медиумите разбрав за што служи овој фамозен сид. Имено, пред извесно време на плоштадот почна да се гради нов објект во близина на Камениот мост. Било предвидено камионите и останатата градежна механизација за изградба на новата зграда да се движат по кејот и затоа ин-

веститорот се сетил да си го огради пристапот кон градилиштето со лимен сид.

Секој град се гордее со својата река. Токму реките и кејовите се главните симболи на секоја урбана средина. Тие секогаш претставуваат заштитни знаци и обележја. Што би бил Париз без Сена, Прага без Влтава или Лондон без Темза? Градовите се отворени кон своите реки. Кејовите се секогаш најубавите нивни делови. Тие се шеталишта за граѓаните и места на туристички интерес. Конечно, што би било Скопје без Вардар?

Сите тие почнаа да поставуваат маси и да го зафаќаат шеталиштето. Прво тоа беше во мал обем, но како минуваше времето кејот сè повеќе и повеќе се узурпираше. Денес целата негова територија е окупирана со чадори, маси и столчиња. На пешаците им е оставен само еден мал дел каде можат слободно да се движат, така што шеталиштето се сведе на минимум. Дрскоста на угостителите отиде дотаму што беа искршени и извадени сите клупи, кои беа поставени за на нивно место да ги прошират своите бизниси. Надлежните само немо го набљудуваа сè тоа. Подоцна почнаа да ѝ ги мачкаат очите на јавноста со некои правилници и дозволи, но сликата на теренот остана иста: кејот "13 Ноември" како јавна површина стана место за остварување личен профит.

Последниот, веројатно и конечен удар, шеталиштето покрај Вардар го доживеа денонвиве. Со изградбата на "лимениот сид" кејот веќе нема да биде место за одмор и рекреација на скопјани. Заборавете на прошетките во топлиите летни ноќи. Заборавете на возењето велосипед и ролерки покрај реката. Отсега пејзажот на кејот ќе биде исполнет со камиони и градежна механизација.

Градските власти и градоначалникот прво нè убедуваа дека инвеститорот ќе изградел подземна сообраќајница пред да почне да ја гради зградата и дека кејот нема да се претвори во улица. Но, отколку ги напла-

тија комуналиите за новиот објект тие се "предомислија" и дозволија огромен дел од кејот да биде ограден. Сега истите тие градски власти велат (внимавајте!): дека подземната сообраќајница ќе била изградена откако ќе се заврши објектот на плоштадот. Сигурен сум дека овој пат никој веќе не им верува.

СО ИЗГРАДБАТА НА "ЛИМЕНИОТ СИД" КЕЈОТ "13 НОЕМВРИ" ЦЕЛОСНО ЈА ИЗГУБИ СВОЈАТА УЛОГА НА ШЕТАЛИШТЕ.

ОЧИГЛЕДНО СИДОВИТЕ СЕ НЕКАКОВ АРХИТЕКТОНСКИ ПРАВЕЦ ВО ТРАНЗИЦИОНО СКОПЈЕ. ТАКА ИМАМЕ: ГРАДСКИ СИД, "КИНЕСКИ СИД", А ЕВЕ СЕГА ДОБИВМЕ УШТЕ ЕДЕН, "ЛИМЕН СИД".

Пред неколку години градските власти решија да го средат и да го обноват кејот "13 Ноември", кој со години беше запустен. Така добивме ново шеталиште кое многу брзо стана популарно меѓу скопјани. Сепак, убавата слика не траеше долго. На кејот почнаа да се отвораат голем број кафулиња и угостителски об-